

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΕΠΙΚΡΙΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ

Ποιός υπονομεύει τους δημοκρατικούς δεσμούς;

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΣΤΡΑΤΗ

Είναι γενική η διαπίστωση ότι θρισκόμαστε σε μία περίοδο έξαρσης της αντιπασοκικής καμπάνιας. Ο δείκτης των δημοσιευμάτων, είτε πρόκειται για επώνυμες αρθρογραφίες, είτε για δημοσιογραφικά σχόλια, έχει ανέβει κατακόρυφα. Και κυμαίνονται στην έκταση μιάς πολύ πλατειάς γκάμας που αρχίζει από προσπάθειες σοβαρής — ή σοβαροφανούς — ανάλυσης των θέσεων του ΠΑΣΟΚ, για να καταλήξει πολλές φορές σε μία σειρά συνθηματολογία. Σημείο αναφοράς η έκδηλη προσπάθεια δημιουργίας κάποιου ρήγματος στην εσωτερική συνοχή του Κινήματος, παράλληλα με μία αποδυνάμωση της λαϊκής του βάσης. Εύλογο είναι, αφού οι πληροφορίες συγκλίνουν στη διαπίστωση σοβαρής ανόδου της επιρροής του στο εκλογικό σώμα και αφού η αντίστροφη ημερολογιακή μέτρηση που άρχισε το Νοέμβριο 1977 προχωρεί αδυσώπητα.

Μπορεί να ξεχωρίσει κανείς ανάμεσα στις σοβαρές και αξιόλογες αναλύσεις ένα πρόσφατο άρθρο («Καθημερινή» 5.7.79) του υφυπουργού Εξωτερικών κ. Α. Ανδριανόπουλου, αναφερόμενο στη «Δομική Αντιπολίτευση», όπως αυτή αναπτύχθηκε στη γνωστή σειρά άρθρων του καθηγητή Κ. Σημίτη στην «Ελευθεροτυπία».

Η «παραχωρημένη» Αντιπολίτευση

Θα συμφωνήσουμε με τον αρθρογράφο ότι «η Δομική Αντιπολίτευση αντιπροτείνεται το σύστημα κι όχι το κόμμα που σε δεδομένη στιγμή το κυβερνά και το ελέγχει». Άλλως τε ο Κ. Σημίτης —σαν εκφραστής και αναλύτης απόψεων που έχουν δημόσια διακρουχτεί— υπήρξε πάρα πολύ σαφής πάνω σ' αυτό. Δεν νομίζουμε να πιστεύει ο κ. Ανδριανόπουλος στα σοβαρά, ότι το Κοινοβούλιο όπως έχει εξελιχθεί σήμερα, ύστερα από μακρά ιστορική διαδρομή και μέσα στις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, είναι τίποτε άλλο από όργανο επικύρωσης —με περιθωριακές ίσως τροποποιήσεις— των κυβερνητικών αποφάσεων. Δεν είναι πιά ο ειδικός τόπος ανταλλαγής διαξιφισμών για τη διαμόρφωση νομοθετικής βούλησης κομμάτων και παρατάξεων με την ίδια ταξική ταυτότητα, όπου η αντιπολίτευση περιορίζεται στο ρόλο της νομιμοποίησης των πράξεων της κυβέρνησης, αναμένοντας την ώρα της εναλλαγής στην εξουσία. Είναι τόπος μάχης και αμφισβήτησης. Εκτός αν ήθελε ομολογήσει ανοιχτά ότι τόσο το Κοινοβούλιο όσο και οι δημοκρατικές διαδικασίες δεν είναι παρά μία παραχώρηση υποκειμένη σε ανάληψη όταν μ ε σ ω α υ τ ώ ν δημιουργούνται κίνδυνοι για την άρχουσα τάξη.

Τούτο όμως θ' αποτελούσε άρνηση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας, κύριου θεμέλιου του δημοκρατικού πολιτεύματος, και άρα πα-

ρανομία προερχόμενη από την πλευρά εκείνων ακριβώς που κόπτονται δήθεν για το νόμο και την τάξη.

Όσον αφορά το ΠΑΣΟΚ από κανένα κείμενο δεν βγαίνει το συμπέρασμα ότι η άρνηση της «συναίνεσης» αντιπροτείνεται τους κοινοβουλευτικούς θεσμούς και τις δημοκρατικές διαδικασίες.

Εν τούτοις ο κ. Ανδριανόπουλος δεν μπορεί να ξεφύγει —εύλογο εξ άλλου— από την αντίληψη ότι άρνηση της «συναίνεσης» σημαίνει άρνηση της κοινοβουλευτικής τάξης. Έτσι μιλάει για «ενταφιασμό (από το ΠΑΣΟΚ) της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας», υπονοώντας προφανώς εκείνη που αφήνει άθικτα τα κατεστημένα συμφέροντα. Και γράφει: «Συνάγεται λοιπόν ότι η Δ.Α. στραφευμένη όχι μόνο κατά της κυβέρνησης, αλλά και του συστήματος που της π ρ ο σ φ ε ρ ε το θεσμικό πλαίσιο δράσης, αντιπροτείνει την ουσία του δημοκρατικού πλουραλιστικού συστήματος διακυβέρνησης και των θεσμών που το συντηρούν...».

Η υπογράμμιση του «πρόσφερες» είναι δική μας. Καμιά φορά από μία λεξούλα εκδηλώνονται πολλά. Στην προκείμενη περίπτωση ξεπηδά απ' αυτήν όλο το νόημα και τα όρια της παραχωρημένης «αντιπολίτευσης» και επίσης το μέτρο του σεβασμού προς τη λαϊκή κυριαρχία.

Η αντοχή των δημοκρατικών θεσμών

Και ως εδώ μεν θα μπορούσε κανείς να καταλογίσει στον κ. υφυπουργό κάποια σύγχυση αναφορικά με την υπεράσπιση των κοινοβουλευτικών δημοκρατικών διαδικασιών, αν και είναι φανερό ότι ο κίνδυνος γι' αυτούς δεν προέρχεται από την πλευρά της Δ.Α. που, αντίθετα, έχει κάθε λόγο να επιδιώκει τη στερέωση και διεύρυνσή τους.

Αυστηρός όμως, σε άλλα σημεία του άρθρου του, δεν αφήνει περιθώρια για τέτοιες επιεικειές. Γιατί εγκαταλείποντας τα θεωρητικά νεφελώματα αποκαλύπτει τις πραγματικές προθέσεις των δυνάμεων εκείνων που «ανέχονται» τη Δημοκρατία σαν μία —ακίνδυνη— παραχώρηση. Και μας θυμίζει την μικρή πείρα της τελευταίας δεκαεπταετίας.

Λέει λοιπόν: «Δεν είναι δυνατή η επιδίωξη της Δημοκρατίας χωρίς λαϊκή συναίνεση για τις δομές του συστήματος καθώς και για το επίπεδο και το επίπεδο της διαφάνειας που το σύστημα θα είναι υποχρεωμένο να α ν ε χ ε ι τ α ι».

Μ' άλλα λόγια ή ο λαός συναινεί με τις δομές του συστήματος κινούμενος στα όρια που εκείνο «ανέχεται» ή η Δημοκρατία καταργείται. Τι άλλο είναι αυτό παρά μία ανοιχτή απειλή;

Αλλά και για να μην αφήσει καμιά αμφιβολία περί των προθέσεων προσέθετε, αναφερόμενος σε συμπεράσματα ξένων επιστημονικών εργασιών:

«...η σταθερή αποδυνάμωση της συναίνεσης και η καλλιεργεία κρίσεων νομιμοποίησης στα κερσετώτα, σχεδόν πάντα οδηγεί σε αποστα-

θεροποιήσεις των πολιτικών συστημάτων και σε μακρές περιόδους ανομαλίας και αστάθειας».

Είναι γνωστό ότι η Δημοκρατία αρχίζει να πάσχει από κρίσεις «αστάθειας» όταν θίγονται καίρια συμφέροντα εγχώρια και ξένα (για την περίπτωση εξαρτημένων χωρών). Και αυτό είναι το μέτρο της αξίας της για όλους εκείνους τους αρεσιμάνιους υπερασπιστές της, που ξεφουσκούν για την υπεράσπιση των δημοκρατικών θεσμών όταν είναι αβλαβείς.

Είναι φανερό ότι το άρθρο του κ. υφυπουργού δεν θα έπρεπε να τιτλοφορείται —εν μέρει— «Ερμηνεία της Δομικής Αντιπολίτευσης». Θα έπρεπε μάλλον να περιέχει τις υπαινικτικές συστάσεις και την περιγραφή των κινδύνων που δημιουργούνται αν αυτή η Δ.Α. δεν είναι αρκετά «αφρόνιμη».

Αν αναφερθήκαμε στο παραπάνω άρθρο το κάναμε δειγματοληπτικά. Δεν είχαμε κανένα ειδικό λόγο. Διότι είναι αρκετά γνωστές οι θέσεις αυτές, μόνο που συνήθως δεν ομολογούνται. Εξ άλλου περισσεύει η θεωρητική θεμελίωση όταν έχουμε πρόσφατη την πρακτική εφαρμογή. Τι άλλο ήταν η Ιουλιανή εκτροπή από την συνταγματική νομιμότητα; Τι άλλο ήταν η Απθλιανή δικτατορία; Ούτε η μία ούτε η άλλη ήταν έργο «αφρόνων». Ήταν έμπρακτη απόδειξη ότι το κατεστημένο δεν διατάζει να καταργήσει —ή να το επιχειρήσει— τις κοινοβουλευτικές δημοκρατικές διαδικασίες όταν μ ε σ ω α υ τ ώ ν αμφισβητούν-